

Acta Academiae Beregsasiensis,

Philologica

2022

ISSN 2786-6726 (online)

ISSN 2786-6718 (print)

Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola

**Acta Academiae Beregsasiensis,
Philologica**

Науковий журнал / Scientific journal / Tudományos folyóirat

Випуск I, №2 / Volume I, Issue 2 / I. Évfolyam, 2. Szám

Берегове / Berehove / Beregszász

2022

УДК 001.891:81'(05)

DOI (журнал / journal / folyóirat): 10.58423/2786-6726

DOI (випуск / issue / szám): 10.58423/2786-6726/2022-2

«Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica» – це науковий журнал, заснований у 2021 році ЗВО «Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II». Мета видання – висвітлювати та популяризувати сучасні наукові студії в царині української, угорської та іноземної філології, пропагувати наукові досягнення країни в галузі мовознавства та літературознавства. / *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica* – scientific journal founded in 2021 by Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education. The aim of the journal is to present and popularize the results of modern scientific research in the field of Ukrainian, Hungarian and foreign philology and to promote the country's scientific results in the field of linguistics and literature. / *Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica* – a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola által 2021-ben alapított tudományos folyóirat. A kiadvány célja az ukrán, a magyar és a külföldi filológia területén végzett modern tudományos kutatások eredményeinek ismertetése és népszerűsítése, az ország tudományos eredményeinek népszerűsítése a nyelvészet és az irodalomtudomány területén.

Журнал виходить два рази на рік. / The journal is published twice a year. / A folyóirat évente kétszer jelenik meg.

Свідоцтво про державну реєстрацію / Certificate of state registration / Az állami regisztrációról szóló tanúsítvány:

KB № 25090-15030P, 08.11.2021.

Рекомендовано до друку Вченою радою Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II (Протокол №9 від 20.12.2020) / Recommended for publication by the Academic Council of Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education (protocol No. 9 dated 20.12.2020) / Kiadásra javasolta a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Tudományos Tanácsa (9. sz. jegyzőkönyv, 2022.12.20.).

Головний редактор / Editor-in-Chief / Főszerkesztő:

Аніко Берегсасі, PhD, доктор габіл., доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна) / **Anikó Beregszászi**, PhD, habil., Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine) / **Beregszászi Anikó**, PhD, habil., docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Заступник головного редактора / Deputy Editor-in-Chief / Főszerkesztő-helyettes:

Єлизавета Барань, PhD, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна) / **Erzsébet Bárányi**, PhD, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine) / **Bárányi Erzsébet**, PhD, docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Відповідальні секретарі редколегії / Executive secretaries of the editorial board / Felelős szerkesztők:

Вільмош Газдаг, PhD, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна) / **Vilmos Gazdag**, PhD, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine) / **Gazdag Vilmos**, PhD, docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)
Андрея Певсе, PhD (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна) / **Andrea Pösze**, PhD (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine) / **Pösze Andrea**, PhD (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Контактні дані редакції / Contact details of the editorial office / A szerkesztőség kapcsolattartási adatai:

90202, Закарпатська обл., м. Берегове, вул. І. Франка, буд. 14, корпус 2 / 90202, Transcarpathia, Berehove, Ivan Franko Street, 14, building number 2 / 90202, Kárpátalja, Beregszász, Ivan Franko u. 14, 2. számú épület.

Офіційний сайт журналу / The official website of the journal / A folyóirat hivatalos honlapja:

<https://aab-philologica.kmf.uz.ua/>

E-mail: aab-philologica@kmf.org.ua

ISSN 2786-6726 (online)

ISSN 2786-6718 (print)

© Автори / The Authors / A szerzők, 2022

© Редактори / The Editors / A szerkesztők, 2022

© Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II /
Ferenc Rákóczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education/
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, 2022

Зміст / Contents / Tartalom

Дослідження / Studies / Tanulmányok

Галина Гримашевич

Відображення мовного та культурного буття поліщуків крізь призму діалектного тексту 9

Валентина Титаренко

Лексико-семантичні процеси в запозичених назвах приміщень та частин двору в північноукраїнському ареалі 25

Mátyás Rosenberg

Phonological and morphological features of Boyash language varieties in Eastern Slovakia 41

Presinszky Károly

A szótagzáró *l* variabilitása szlovákiai magyar nyelvjárási hangoskönyvek szövegeiben 71

Gréczi-Zsoldos Enikő

A palóc nyelvjárási beszélőközösség diftongushasználatának izoglosszája térben és időben 85

Pál Helén

A határ mint divergáló tényező az al-dunai székely települések nyelvét illetően 107

Sófalvi Krisztina

Grammatikai vonatkozású kontaktusjelenségek a mezőségi nyelvhasználatban 124

Molnár Csikós László

Idegen szavak elavulása határon innen és túl 149

Tódor Erika-Mária, Vančo Ildikó

Nyelvi erőforrások osztálytermi helyzetekben 161

<i>Huber Máté Imre</i>	
Az angol és a német nyelv többközpontúsága négy nyelvkönyvsorozatban.....	180
<i>Huszi Ilona</i>	
Aktuális nyelvpedagógiai kérdések Kárpátalján.....	219
<i>Zoltán Karmacsi, Anita Márku, Anikó Csurman-Puskás</i>	
The Expedience of the Termini online Hungarian–Hungarian Dictionary in the Process of Teaching Hungarian as a Foreign Language (in Transcarpathia)	233
<i>Csordás László</i>	
Titok és idegenség csapdájában. Szilágyi István: <i>Messze túl a láthatáron</i> ..	256
Рецензії / Reviews / Szemle	
<i>Réka Máté</i>	
Anna Borbély ed.: Linguistic Landscape of Nationalities in Hungary (Nemzetiségi nyelvi tájkép Magyarországon).....	283
<i>Андрея Певсе, Наталка Лібак</i>	
Тадаєва М. І., Годунко Л. В., Павлович Ю. П.: «Реформування шкільної іншомовної освіти в країнах вишеградської четвірки в руслі загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти: Монографія»	287
Редколегія.....	292
Editorial Team	296
Szerkesztőbizottság.....	300

Валентина Титаренко

Лексико-семантичні процеси в запозичених назвах приміщень та частин двору в північноукраїнському ареалі

1. Постановка проблеми

Запозичені слова, потрапивши до староукраїнської мови, зазнавали в процесі розвитку різних змін, котрі спричинялися власне лінгвістичними факторами й позалінгвістичними, зокрема пов'язаними з денотатом. Для описуваної групи лексики властива динамічність, наповнення питомими й запозиченими елементами, належність до загальноновживаного пласту. Лексико-семантичні відносини, у які вступали запозичені лексеми в північноукраїнському ареалі від XVI століття до сьогодення, детально не вивчалися, тому пропонується стаття має актуальність.

Назви приміщень неодноразово ставали об'єктом вивчення – і давніх текстів (С. Гриценко [Гриценко, 2017], І. Керницький [Керницький, 1970], І. Царалунга [Царалунга, 2010], М. Худаш [Худаш, 1961], і багатьох регіонів України (Б. Бігусяк [Бігусяк, 2015], К. Глуховцева [Глуховцева, 1997], Л. Дорошенко [Дорошенко, 1996], С. Поліщук [Поліщук, 2019], Р. Сердега [Сердега, 2012], Л. Тищенко [Тищенко, 2006], Д. Тодер [Тодер, 2013], О. Чаган [Чаган, 2018] та багато інших дослідників).

2. Мета роботи

Мета роботи – охарактеризувати лексико-семантичні зміни в запозичених словах на позначення приміщень та частин двору, котрі функціонували в текстах XVI–XVII ст., створених на поліській території, за матеріалами діалектних словників досліджуваного регіону простежити семантичний розвиток аналізованих лексем до кінця XX ст.

3. Виклад основного матеріалу

У пам'ятках ділової писемності виділяється іншомовна лексика, яка позначає назви місця, де є будинок із господарськими приміщеннями. Із кількома значеннями в північноукраїнських текстах зафіксовано лексему **плаць**, **пляць** (п. *plac*, нвн. *Platz* походить від нлат. **plattea* (< *plātēa*) 'місце, відкритий простір, вулиця' (ЕСУМ IV, с. 433–434). Слово вживалося зі значенням 'виділене місце переважно під забудову' від XIV ст.: *то(м) пля(ц)...* *вечны(ми) часы на себе де(р)жа(ти) и вжива(ти) и на не(мъ) ся будова(ти)* (ВГ, с. 35). Надалі в лексемі розвинулися додаткові значення – 'поле': *пляц немальци, ячменем и ярою пшеницею, непожатыи засеяныи, на котором могло быт копъ килкадесят albo и болшеи* (Луцьк, 1647; СР, с. 334); 'місце з будинком і з тереном навколо нього': *дворы землянские въ замок: пана Оникиевъ Горностаевъ ... а иишие пляцы землянские, и мѣстцике, и поповские порожни* (Овруч, 1684; АрхЮЗР IV/I, с. 37). Деякі значення лексеми *плац*, виявлені в досліджуваних пам'ятках ('виділене місце переважно під забудову', 'місце з будинком і з тереном навколо нього', 'поле') з незначною модифікацією – 'ділянка землі' й разом із новонабутих значенням 'частина поля вибрана для полювання' – уживаються нині в поліських говірках (СЗПГ II, с. 56; Никончук, с. 23).

До цієї лексико-семантичної підгрупи належить часто вживаний у пам'ятках германізм **фолварокъ**, **форварок**, **фольваркъ** (стп. *forwark*, *folwark*, свн. *vor-wërc* (BES I, с. 378) 'фільварок: маєток із належними до нього житловими і господарськими приміщеннями': *...ижь не(р)ве(ц) на то(м) дворищи фольварокъ того жида бы(л), а тепе(р), де(ц), где фо(л)варокъ еє з оного мѣстѣца знесено и поставлено естѣ за дорогою, на друго(м) мѣстѣцу* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 173); *Сєна возо(в) взя(л) триста и пя(т)дѣся(т), а по фо(л)ва(р)ко(х) мѣ(ст)ки(х) пограби(т) и побра(т) ро(с)каза(л)...* (Житомир, 1590; АЖГУ, с. 73); *...быль есми в дому пна Даниеля Вышполского на фолварку его...* (Житомир, 1635; АЖГУ, с. 175).

На позначення приміщення, у якому проживали люди в текстах функціонували кілька назв: за походженням одні були питомі, інші – запозичені в різний період, також виявили соціальну диференціацію щодо їх функціонування. Із часто вживаним питомим словом **домъ**, використовувалися запозичення з інших мов, як-от: із іранської – **хата**, лексема потрапила ще в давньокиївський період і є досить поширеною в досліджуваних текстах (іран. *kata* [ESB, с. 57]) 'хата': *...а я в то(ц) хате мешкати маю пото(л), поки ми гроши остато(к), то е(ст) коп шестнадцат, отдадут* (Житомир, 1590; АЖГУ, с. 63); *...виде(лъ) е(с)ми до(м) ве(с) ω(т) мала до велика Романа Кра(в)ца спале(нъ) и ω(г)нище на то(м) ме(с)цу, где хаты были* (Житомир,

1611; АЖГУ, с. 214); з польської – **халу́па** (п. *chałupa* [ESB, с. 55–56]) ‘селянський будинок, хата’: *у Ва(с)ка Бутонога ѡ(в)са ми(р) дви, барана, ма(с)ла кга(р)нецъ, пива за гроши(и) десетъ, вузъ новы(и) за золоты(х) пятъ, ку(р) десетъ, вепъра ко(р)мъного з садзу, и халу́пу ему внивечъ ѡбе(р)нули* (Житомир, 1635; АЖГУ, с. 161); з германських – **будынокъ**: *...будынокъ з дворомъ забрали* (Житомир, 1635; АЖГУ, с. 188) (стп. *budynek*, свн. *buding* [ESB, с. 45]) ‘будино́к’.

Від аналізованого періоду до сьогодні в низці запозичених слів відбулися семантичні зрушення: у лексемі *будино́к* до основної семантики ‘будівля, споруда, призначена для житла’ додалася ще одна ‘науковий культурно-освітній, побутовий та ін. державний заклад, установа, а також будівля, де він (вона) міститься’ (СУМ I, с. 247). Також на ґрунті генеративних значень з’явилися нові в словах *хата* ‘сільський одноповерховий житловий будино́к’, ‘внутрішнє житлове приміщення такого будинку’, ‘родина, люди, які перебувають в одному такому приміщенні’ (СУМ XI, с. 29), ‘відокремлена стінами або перегородкою жила частина будинку’ (Никончук, с. 122). Сучасне значення слова *халу́па* ‘старий, нужденний дім; примітивне житло’ поширене в усьому українському ареалі (Никончук, с. 115), у південноукраїнських говірках зафіксовано значення ‘сільська хата’ (там само).

Слова подекуди використовувалися залежно від соціального становища осіб – лексеми *домъ* та *будынокъ* номінували переважно помешкання заможних верств населення, а *халу́па*, *грядня*, *хебора* – підданих, челяді, тобто нижчих верств населення: *А пото(м), ужалова(в)шисе, по(д)даныє и(х) у халу́пы свои по(в)волокали* (Житомир, 1605; ДМВН, с. 35); *А надъ то и тыє халу́пы пу(с)тыє, с которыхъ по(д)даныхъ прочъ розогънали, ро(з)биратъ и на (д)рова до пецовъ палитъ казали* (Житомир, 1635; АЖГУ, с. 127); *подданыхъ его ... збеглыхъ и утеклыхъ ... которые были пришли для купованя халу́пъ и пляцов в дом до помененого воита* (Житомир, 1646; СР, с. 329). Ужито слово **хебора**, яка позначала приміщення, у якому жили нижчі верстви: *И ходили, де(и), по хебори моє(и) волю, коровы, яловицы мабовали и чо(р)ною ступою ѡ(т)поведали* (Житомир, 1590; АЖГУ, с. 44). Виявлено в тексті назву *грядня*, запозичену з давньоскандинавської мови (ЕСУМ I, с. 594) ‘приміщення, у якому проживала челядь’: *Тоєст напервєи дворец того боярина Кузмин: светлица з сенми, а грядня з сенми, а стаиня* (Луцьк, ЛК, 1560–61; с. 373). На сучасному етапі української мови дві останні лексеми вийшли з ужитку.

Із латинського джерела за польським посередництвом потрапив номен **комната**: *с комънати вишедши* (Луцьк, 1631; АрхЮЗР VIII/3, с. 584) (стп. *komnata*, слат. *cam(i)nata* [ЕСУМ 2, с. 466] ‘кімната’. Лексема перебуває в

активному словнику української мови: 'відокремлена стінами або перегородками частина будинку, квартири для проживання в ній' [СУМ 4, с. 162]. З германських мов асимілювалось слово **кзмахъ** (Овруч, 1684; АрхЮЗР VII/2, с. 36) (стп. *gtach*, свн. *getach*, нвн. *Gemach* [ЕСУМ I, с. 533]) 'кімната, приміщення': ...а надъ светлицею кзмахъ пожиточный ку стрельбъ, боронити усею мѣста... (Овруч, 1684; АрхЮЗР IV/I, с. 36)

Без значних змін у сучасній українській мові вживається назва **кгано(к)**, котра сягає німецького етимона (стп. *ganeck*, нім. *Gang* 'коридор, хід' [ЕСУМ I, с. 468]) 'ганок': ...у дворѣ пека(р)ню нову(ю) и кгано(к) вколо опалено (Житомир, 1609; ДМВН, с. 149).

Виявлено слово **кухня** (п. *kuchnia*, ч. *kuchyně*, двн. *kuchīna*, нвн. *Küche* [ЕСУМ III, с. 164–165]) 'кухня': которыи дома можетъ ещо поправити, бо дерево добро, толко ихъ треба знову переставити. А кухни двѣ добры суть (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 132), и светличку при кухни (Кременець, 1545; ЛМ, с. 201). Лексема зазнала семантичного розвитку в українській мові, крім значення 'спеціально пристосоване приміщення з піччю, плитою і т. ін. для приготування їжі', розвинулися – 'набір страв; характер харчування' (СУМ IV, с. 420) та 'вид меблів, які спеціально призначені в кімнату, де готується й зберігається їжа'.

Назви господарських приміщень також розширювалися за допомогою запозичень з різних мов, насамперед з германських: **лохъ** (п. *loch*, свн. *loh* [BES II, с. 59]) 'пивниця': ...ω украденѣ горелки... То все за ωдну ночь выкрадль з лоху... (Житомир, 1630; Яковенко, с. 169); **стодола** (п. *stodola*, двн. *Stadol* [Brückner, с. 516]) 'стодола': Та(м) же види(л) шопу а(л)бо стодолу, в которо(у) был зложоны(у) попе(л), поташъ к(ж). ε(го) м(л). Корε(ц)кого бочокъ ω(с)мѣдєсятъ и три (Володимир, 1630; ТУ с. 293); **шопа** (п. *szora*, *schorf(e)* [ESB, с. 605]) 'повітка': И проси(л) ω вижа на ωгледа(н)ε ты(х) товаро(в), збожъя, попе(л)о(в), которые, де(у), зостали в шопе на бере(г) Бугу ув Устилузе... (Луцьк, 1562; ТУ с. 97); *жито в шопе в мехох* (Володимир, 1568; ТУ с. 126). Слово *шопа* в північноукраїнському ареалі має розгалужену лексико-семантичну структуру 'покрівля, накриття на опорах для захисту чогонебудь від сонця, дощу і т. ін.' (СУМ XI, с. 509), 'похилий зі сходами спуск до льоху, прикритий дашком' (Никончук, с. 76), 'літне відкрите приміщення для худоби' (там само, 93), 'навіс на чотирьох стовпах для зберігання необмолочених снопів' (там само, с. 94), 'будівля для зберігання збіжжя, поливи, сіна, для молотьби, віяння, іноді для транспорту тощо' (там само, с. 98), 'опалювана будівля для овочів, фруктів та ін. припасів' (там само, с. 102), на всій території Правобережного Полісся поширене значення 'будівля для дров' [там само, с. 105], 'будівля з однією, двома або трьома стінами для воза та іншого сільськогосподарського реманенту' (там само,

с. 107), 'повітка для сіна у вигляді даху на чотирьох стовпах' (там само, с. 109). Частовживаним є запозичення **шпихлеръ, шпѣ(х)леръ, спихлеръ** (п. *spichler*, заст. *špichler*, свн. *spichler* [ЕСУМ VI, с. 463]) 'господарська будівля, комора': *...то єсть жита корецъ по пѣтидесять грошеѣ польскихъ, а пѣшеници – по копе гроше(и) литовскихъ, и не мелъ того збожъя зъ шпихлеру брать...* (Володимир, 1595; ТУ с. 229); *...до шпи(х)лера пана Ви(л)гелма ѡдвозити и складати тые товары лесные, попелы сма(л)цованыє и и(н)шиє выставити...* (Володимир, 1619; ТУ с. 266); *...ехали з ро(з)ны(м) збожје(м) до шпихлеровъ поводовых...* (Володимир, 1635; ТУ с. 302). Лексема характеризується в говорах широкою семантичною амплітудою: **шпихлір** 'комора' [СУМ XI, с. 523], **шпихір / шпихлір** 'комора для зберігання зерна', 'невелика комірчина, побудована окремо від хати для зберігання сала, м'яса' (СЗПГ II, с. 275), 'комора на збіжжя та інші припаси, збудована через сіни' (Никончук, с. 101).

Латинської мови сягає слово **спижарня**, яке в такій формі потрапило до староукраїнської з польської (п. *spizarnia* від стп. *spiz(e)*, свн. *spise*, слат. *spesa* [ESB, с. 568]) 'продовольчий склад': *А ѡколо наспижованья замькового ради быхмо писали, ино ничего єсмо не видели – не только збожъя, муки и крупъ, мяса, медо(в) прѣсны(х) у спижа((р)на(х) и в погребѣ(х) нѣт, але нигде жадного // [МЕ/59/46] жадного зѣ(р)нѣти немає...* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 146); *А што ся дотычет спижа(р)ни, солоду, во(л)но єму солодами продавати и пива вари(ти) самому и продава(ти) ши(н)каро(м) мѣца(н)кимъ (!) и жидо(в)ски(м), а никгды ѡ(т) спижа(р)ни солоду не маєт давати пя(т)на(д)цати гроше(и) солодовъного* (Крем'янець, 1569; ТУ, с. 131). Як засвідчує контекст, аналізована лексема мала не тільки значення 'продовольчий склад', а й, можливо, означала ще 'приміщення, де зберігаються гармати', якщо таке приміщення побудоване в замку: *... а на спижарняхъ чотыри дѣла ...* (Крем'янець, 1545; ЛМ, с. 402); *князь бискупъ вчинилъ своимъ накладомъ девять спижаренъ дѣревеныхъ для наспижованья замьку, на которыхъ спижарняхъ девять верховъ, а под тыми верхи мѣли дѣла стояти* (Крем'янець, 1545; ЛМ, с. 200). В останньому значенні слово вступає в синонімічні відношення з номенами **хорлѣбѣ**: *дѣлѣ великихъ у хорлѣбѣ* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 145) 'приміщення для зберігання гармат у замку, цейхауз' і **шофа**: *а ѡдинадцать дѣлѣ, которыи стоятъ в шофе, нижли тая шофа вже ся сказала, треба ѡправовати ...* (Крем'янець, 1545; ЛМ, с. 202) 'накриття на опорах для захисту чого-небудь від сонця або дощу', етимологію яких до кінця не з'ясовано. Аналізовані назви вживаються при описах замків. У сучасній українській мові слово **спижарня** маркується як застаріла та діалектна: **спіжарня** 'комора' (СУМ IX, с. 524–525).

У текстах пам'яток функціонує два литуанізми – **клуня, клоня** (лит. *klūonas* [ЕСУМ II, с. 467]) ‘клуня, стодола’: у клуни замокъ ѡтбивши узяль пашни молочоноє, жита колод петнадьцать, пшеницы колод десеть, ѡвѣса колод петнадцать (Житомир, 1590; АЖГУ, с. 54); Такъ тежъ и клоня (згоріла – В. Т.) зо вси(м) зъбожо(м), которо(го) было готово(го) и въ мехы намрено(го) ко(р)цы девя(т)деся(т)... (Луцьк, 1625; СР, с. 187).

Запозичено слово **свиренъ** (лит. *svirnas*) ‘комора, житниця’: ... в том замъку маеть занято быти двадцат и шесть а двѣ вежи а бакъшта. А назвышь маеть ѡстатиса два свиръны ... (Житомир, 1545; ЛМ, с. 244); ...велишь, де(и), в замъку нашомъ на сви(р)не стеречи, а ѡни, де(и), здавна не стрегивали... (Житомир, 1545; ЛМ, с. 247), котре вживається в описі Житомирського замку.

У пам'ятках функціонувало давнє праслов'янське запозичення з германських мов **хижа** (пгерм. **hūsa* (< **kūso/ *kuso*) ‘укриття, захист’ (ЕСУМ 6, с. 172–173) ‘комора’: А и(н)шиє з сєнє(и), зъ хижи скри(н)ки, тлумоки, сє(д)ла, сага(и)даки, сабли, рогатины и и(н)шиє рєчи брали (Луцьк, ЛК, 1560–61; с. 270); ...того (ж) часу и дня по(д)даны(х) мои(хъ) клети, хижи в сєлє Бежовє, за(м)ки ѡ(т)бива(т) (с) клєтє(и) и (с) хи(ж) каза(л), бо(д)ни з убогими має(т)ностями по(д)даны(х) мои(х), сє(р)мяги, кожухи, кони именуючи коза(и)кимъ, всє побра(л) и пограби(л)... (Житомир, 1611; АКЖГУ, с. 55). У сучасній українській мові лексема має значення ‘комора’, ‘невелика убога хатина; халупа’ (СУМ 11, с. 52), у північноукраїнському наріччі – хежа ‘хата’ (СЗПГ, II, с. 227), *хижа* ‘лозова прибудова до хати, що служить комірчиною’ (Лисенко, с. 224).

У досліджуваних текстах ужито низку запозичених назв господарських приміщень для зерна, снопів, продуктів харчування, хатніх речей тощо, зокрема *клуня / клоня, свиренъ, спижарня, шпихлеръ / шпє(х)леръ / спихлеръ, шопа, стодола, хижа* поряд із давнім запозиченням *комора* (Житомир, 1582; АЖМУ, с. 39; Житомир, 1650; ДМВН, с. 204) (з лат. *сатага* або гр. *καμάρα* [ЕСУМ 2, с. 540]).

В аналізованих пам'ятках лексема польського походження **склепъ, ськлепъ** (п. *sklep* [ESB, с. 551]) уживалася зі значеннями ‘кранниця’ або ‘склад, де зберігався товар’: *склепъ былъ выкралъ, а въ другии са добывалъ...* (Володимир, 1587; ТУ, с. 213), *кра(м)ницы и склєпы и(х) ... запечатованыє є(ст)* (ВГ, с. 153); *Такъ тры лѣта ту(т) у Володимєри Андре(и)ко Кравецъ склепъ былъ выкралъ, а въ другий са склепъ добывалъ, але не добылъ* (Володимир, 1587; ТУ с. 211). Можливо, у луцьких книгах цей номен також мав значення ‘льох, підвал’: *ськлєпы за неѡпатреностъю прокапывають* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 131); *вѣсадити ... в дворє в склєпє мурованом...* (Луцьк, 1625; СР, с. 196); у позначуваному лексемою приміщенні також зберігалася зброя: *дѣльцо зъгорѣлоє в томъ же склєпє, гдє сутъ броньныє рєчи,*

старосвѣтъское, которое может перелити на доброе... (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 145). В українській мові найбільш поширеними виявилися значення ‘закрите приміщення, у якому зберігаються труни з померлими’, ‘підсобне приміщення для зберігання зброї, господарського реманенту і т. ін.; склад’, рідко вживається також ‘склепіння’ (СУМ IX, с. 279–280), семантика ‘крамниця’ залишилася в західнополіських говірках (СЗПГ II, с. 151).

Непоодинокі вжито іншомовні слова в назвах частин двору: **ω(б)ланокъ** (п. *obłatek* [Тимченко 2, с. 9]) ‘критий дерев’яний парапет зверху замкової стіни’: *Ωброни те(ж) по ωбланкомъ: ко(л)а, колодокъ, каминъа, немашъ, ωди(н) тризубъ стоить а можетъ быти в чотырехъ або в пяти городня(х) с тое стороны, ω(т) мо(с)ту, колодьки привишаны* (Володимир, 1545; ЛМ, с. 111); *А которы двѣ сторонъ суть безъ ωбланъковъ, ω томъ повѣдили, ижъ передъ тымъ николи тамъ ωбланъковъ не было, бє(з) которы(х) естъ вельми тру(д)но хоженъа и стрельбы безъпечное в часъ прыгоды жа(д)ною мѣрою быти не можетъ* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 131).

Виокремлено запозичення з польської мови – **брана** (стп. *brana* [BES I, с. 78]) ‘брама’: *(д)о двора моего приве(з)ти и въ бронѣ поставити* (Житомир, 1605; ДМВН, с. 90). Поряд із полонізмом *брана* функціонував чехізм **брана** (стч. *brana* [ESB, с. 37–38]) ‘брама’: *...на томъ местѣ тепере заробили брану воро(т)ную* (Овруч, 1552; цит за: СЛУМ 3, с. 48). Більш поширеною в досліджуваних пам’ятках виявилася форма **брама** (стп. *brama, brana*, стч. *brana* [ESB, с. 37–38]) ‘великі ворота у фортецях, міських укріпленнях, баштах, брама’: *...то(т) тєстамєн)тѣ // кѡва(л)то(в)нє у в Остро(г) и (в) браму мє(ст)цкую взяли...* (Житомир, 1590; АЖГУ; с. 60); *Я(з)... да(л) и положиломъ по(з)вы зє(м)ские... у брамы за(м)ковое у ворота во(т)кнυ(л)...* (Житомир, 1605; ДМВН, с. 45). Зміна *н* → *м* відбулася в польській мові під впливом омонімічної лексеми *брама* ‘облямівка’ (ESB, с. 37–38). Загальноживаною виявилася форма *брама* ‘великі ворота, переважно при монументальних спорудах’ (СУМ I, с. 226); у поліських говірках подекуди поряд із формою *брама* використовується *брана* ‘великі двері зачиняти в’їзд у подвір’я’, ‘ворота до стайні або стодоли’ (Никончук, с. 38–39, 176, 177).

Наявність питомого та запозиченого слова на одне позначуване призвело до диференціації між ними. Наприклад, на Правобережному Поліссі питомий номен *забор* став означати ‘висока жердяна загорода’, а запозичений *паркан* – ‘низька’ (Никончук, с. 30), *ворота* ‘дошки прибиті горизонтально і нерівно’ – *брама* ‘вертикальні дошки збиті щільно’, *ворота* ‘одностулкові’ – *брама* ‘на дві половини’, *ворота* менші, а *брама* велика і громіздка; використовується лексема *брама* і як іронічна назва *воріт* (Никончук, с. 38–39).

Деякі слова аналізованої групи нині належать до територіально маркованих, оскільки поширені лише на певній території.

Уживаними на досліджуваній території також були запозичення **дыль** (стп. *dyl*, нім. *Diele* [ЕСУМ II, с. 70]) ‘паркан із дилин’: *форту з манастира поламано, дах на дылю паламаный и пошарпанный, двери в самоей церкви каменьями потлучоные* (Луцьк, 1634; АрхЮЗР 1/VI, с. 690); **па(р)канъ** (п. *parkan*, стч. *parkán*, свн. *parchan* [BES II, с. 502]) ‘захисна огорода’: *Нижьли и(н)шии земање ...они повинъни были па(р)канъ краемъ тоє горы робити плетенемъ и объмазывать, а теперъ вжо того па(р)кану роби(ти) не будутъ, кгдаь шны(и) мостъ взялся справова(ти)* (Володимир, 1545; ЛМ, с. 110); *смотрачи ... парканы около мѣста ...* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 188; **форта** (пол. *forta*, нім. *Pforte*, лат. *portax* [Brückner, с. 126]) ‘хвіртка, двері’: *при воротах и фортахъ костелныхъ* (Житомир, 1635; АЖГУ, с. 125); *А што са дотычетъ фортки, котораа в томъ замъку к воде вчинена, ...ни дзерци, ани замъкненъа в неє нѣтъ* (Луцьк, 1545; ЛМ, с. 144); *у має(т)ности его ...хво(р)тка з другое стороны та(к)же с пу(л)гако(в) постреляно...* (Житомир, 1605; ДМВН, с. 49).

У пам’ятках знаходимо контексти, які містять назви приміщень, розташованих часто в одному дворі / фільварку / диму власника: ...и такъ са шнь(и) **домъ** в собѣ має(т): зысподу **пивницы** двѣ склепеныи, а посре(д)ку два **склепы** большихъ, а трети(и) – меньши(и), в которыхъ **склепехъ** тепе(р) порохи и салѣтры зложоны естъ; а наве(р)хъ тыхъ склеповъ панъ Станиславъ Фальчевьски(и) всередине до(м) деревены(и) вробиль: **светлицу**, **сѣни** и **комору**, около проме(ж)ку вязи деревеноє муромъ мурова(л), и на самомъ ве(р)ху **по(д)сабитъ** вчиниль такежъ везене(м) дерева, а всередине муромъ **на бо(и)ницу**, с которое бо(и)ницы можеть на три стороны **замъку** боронити и всего мѣста, и та(м) же на то(и) бо(и)ницы чотыри дѣла стоятъ (Крем’янець, 1545; ЛМ, с. 199); ...у дворе будованя **светлиц** две, промежку ними **сѣни**, на дворе **клетка**, **погреб**, на погребѣ **хижа** з двема **прихижки**, **изба з сѣнми** и **с коморою**, **стаина** рубленаа, **лазня з сѣнми** [Луцьк, ЛК, 1560–61; с. 413]; ...двор зо всим будованем и шселею, у дворе будованя – **изба** чорная **з сѣнми**, против избы **клет**, подле клети **сырник**, за сырником **кухна**, на дворе два **зърубы**, шдин на избу, другии – в столпѣе, толко три стѣны, **кюна** непокрыта и двор не шгорожон (Луцьк, ЛК, 1560–61; с. 424); Напере(д) пля(ц) двора старо(г)[о] зоста(л) мне, Иванови, с ты(м) будова(н)є(м), **гри(д)ня** стараа и **кле(т) на пи(в)ницы** и шгороды старые, а пну Мано(и)лови, бра(т)у мое(му), зо(с)тало старо(г)[о] будова(н)я **све(т)лица** и **клѣ(т)**, проти(в)ко не(й) в новы(и) **домъ** и шгоро(д) на сели, має(т) его ужива(ти) до року, **брова(р)** зо вси(м) ме(ш)ка(н)є во(л)ное, має(т) мѣти в старо(м) дворе ш(т) року свто(г)[о] (ВГ, 1574; с. 173–174).

Подекуди приміщення називалися по-різному (наприклад, *шпихлір* – *комора* – *стодола шопа* тощо), хоч мали однакове призначення (наприклад, для зберігання збіжжя тощо), наприклад, поряд розташовувалися клуня та шпихлір: *Такъ тежъ и клоня зо вси(м) зъбожо(м), которо(го) было готово(го) и въ мехи намрено(го)... такъ же и шъпихлѣ(р), а которы(м) было о(в)са..., жита..., гороху..., хъмелю... и инъшые съпряты домовые, карсты две старые... такъже оборы, шопы з возо(м) о(д)ны(м) окованы(м) и санъями* (Луцьк, 1625; СР, с. 187–188).

Отже, можна зробити висновок про те, що аналізована група лексики була наповнена словами іншомовного походження, насамперед германського, польського, чеського, литовського, латинського. Функціонували дублетні найменування з тотожною семантикою (питома назва – запозичена: *домъ* – *будинокъ* – *халуца* – *хебора* – *гриднѣя*; *ворота* – *брама* – *брана*; запозичена – запозичена: *клуня* – *стодола* – *шпихлір*; *спижарня* – *хорлѣбѣ* – *шофа*), що сприяло розширенню парадигматичних рядів.

Більшість лексем аналізованої групи були запозичені в XVI – XVII ст. За матеріалами ССУМу, із попередньої мовної епохи перейшли слова іншомовного походження: *кухня*, *фолварокъ*, *плацъ*, *склепъ*, *хата*. У лексиконі сучасної української мови залишилися: *брама*, *будинок*, *ганок*, *замок*, *кухня*, *палац*, *паркан*, *плац*, *римар*, *спіжарня*, *фільварок*, *халуца*, *хата*, *шопа*, *шпихлір*. Окремі лексеми активно функціонують у сучасному північно-українському наріччі, мають широку амплітуду лексико-семантичних значень (*шопа*, *спіжарня*) або зазнали переінтеграції семантики упродовж розвитку (*склеп*, *паркан*); подекуди в діалектному мовленні відбулася семантична диференціація номенів, що мали дублетне значення (*ворота* – *брама*; *забор* – *паркан*). Низка слів вийшла з активного використання (*хорлѣбѣ*, *шофа*, *кзмахъ*). Без значних семантичних змін у вжитку залишилися: *ганок*, *паркан*, *стодола*, *клуня*. Окремі запозичені слова на українському ґрунті розширили семантику: *будинок*, *комора*, *кухня*, *хата*.

Література

1. Бігусяк М. В., 2015–2016. Динаміка семантичної структури назв помешкань та їх елементів у говірках Івано-Франківщини. *Вісник Прикарпатського університету. Філологія*. Вип. 44–45. Івано-Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. С. 3–8.
2. Глуховцева К., 1997. Динаміка складу назв господарських приміщень у східно-слобожанських говірках. In: упоряд., ред., передм. П. Ю. Гриценка; редкол.: П. Ю. Гриценко (відп. ред.) та ін. *Український діалектологічний збірник. Книга 3: Пам'яті Тетяни Назарової*. Київ: Довіра. С. 177–194.
3. Гриценко С., 2017. *Динаміка лексики української мови XVI–XVII ст.* Київ.

4. Дорошенко Л. І., 1996. Номінація традиційних сільських будівель у східно-поліському діалекті. In: *Полісся: мова, культура, історія*. Матеріали. міжнар. конф. Київ [б. в.], С. 118–126.
5. *Історія української мови. Лексика і фразеологія*. Київ: Наукова думка. 1983.
6. Керницький І. М., 1970. Спостереження над назвами приміщень в українських пам'ятках XVI–XVII ст. In: За ред. Л. Л. Гумецької. *Питання історії української мови*. Київ, С. 5–19.
7. Поліщук С. С., 2019. Назви приміщень для утримування свійських тварин у говірках Середнього Надбужжя. *Записки з українського мовознавства*. Вип. 26(1). С. 85–96.
8. Сердега Р. Л., 2012. Сільськогосподарська лексика в говірках Центральної Слобожанщини (Харківщини). *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Філологія»*. Харків, С. 127–145.
9. Тищенко Л. М., 2006. Південнослобожанські назви приміщень для зберігання зерна та снопів у просторовій та часовій проекції. *Лінгвістика: зб. наук. праць*. Луганськ: Альма-матер, № 1. С. 157–164.
10. Тодер Д., 2013. Лексика, пов'язана з житлом та прилеглою до нього територією, в українських говорах Закарпаття. In: *Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: зб. наук. праць*. Ужгород: Ужгородський нац. ун-т. Вип. 18. С. 78–87.
11. Худаш М. Л., 1961. *Лексика українських ділових документів к. XVI – початку XVII ст.: на матеріалах Львівського Ставропігійського братства*. Київ : Вид-во АН УРСР.
12. Царалунга І. Б., 2010. Помешкання українців кінця XVI – початку XVII століття (на матеріалі Житомирських актових книг). *Волинь – Житомирщина: Історико-філологічний збірник з регіональних проблем*. № 22 (1). С. 186–199.
13. Чаган О. І., 2018. Назви підсобних господарських приміщень у бойківських говірках. *Мовознавчий вісник*. 2018. Вип. 24–25. С. 167–176.

Умовні скорочення джерел

- АЖГУ** – Акти Житомирського гродського уряду: 1590 рік, 1635 рік / підгот. до вид. В. М. Мойсієнко. Житомир, 2004. 256 с.
- АКЖГУ** – Актова книга Житомирського гродського уряду 1611 р. / підгот. до вид. А. М. Матвієнко, В. М. Мойсієнко. Житомир, 2002. 392 с.
- АКЖМУ** – Актова книга Житомирського міського уряду кінця XVI ст. (1582–1588 рр.) / підгот. до вид. М. К. Бойчук. Київ : Наукова думка, 1965. 191 с.
- АрхЮЗР** – Архив Юго-Западной России, издаваемый временной Комиссией для разбора древних актов. Ч. 1–8. Киев, 1859–1914.
- ВГ** – Волинські грамоти XVI ст. / упорядн. В. Задорожний, А. Матвієнко. Київ : Наукова думка, 1995. 245 с.
- ДМВН** – Ділова мова Волині і Наддніпрянщини XVII ст. : зб. док. / підгот. до вид. В. В. Німчук, В. М. Русанівський та ін. Київ : Наукова думка, 1981. 316 с.

- ЕСУМ** – Етимологічний словник української мови : у 7 т. / за ред. О. С. Мельничука. Київ : Наукова думка, 1982–2012. Т. 1–6.
- ККПС** – Книга Київського підкоморського суду (1584–1644) : зб. док. / підгот. до вид. Г. В. Боряк, Т. Ю. Гирич та ін. Київ : Наукова думка, 1991. 344 с.
- Лисенко** – Лисенко П. С. Словник поліських говорів. Київ : Наукова думка, 1974. 259 с.
- ЛМ** – Литовська Метрика. Книга 561: Ревізії українських замків 1545 року / підгот. В. Кравченко; редкол.: П. С. Сохань (відп. ред.), Г. В. Боряк, М. Г. Крикун та ін. Київ, 2005. 600 с.
- Никончук** – Никончук М. В., Никончук О. М. Будівельна лексика правобережного Полісся в лексико-семантичній системі східнослов'янських мов. Житомир, 1990. – 369 с.
- СЗПГ** – Аркушин Г. Словник західнополіських говірок. У 2-х тт. – Луцьк: Редакційно-видавничий відділ “Вежа” Волинського державного університету ім. Лесі Українки, 2000.
- Сл.УМ** – Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. Львів, 1994–2013. Вип. 1–16.
- СР** – Селянський рух на Україні 1569–1647 рр. Збірник документів і матеріалів / упорядн. Г. В. Боряк та ін. Київ : Наукова думка, 1993. 357 с.
- ССУМ** – Словник староукраїнської мови XIV–XV ст. : у 2 т. Київ : Наукова думка, 1977–1978.
- СУМ** – Словник української мови : в 11 тт. / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
- Тимченко** – Тимченко Є. Матеріали до словника писемної та книжної української мови XV–XVIII ст. : у 2 кн. / підг. до видання В. В. Німчук та Г. І. Лиса. Київ–Нью-Йорк. 2003.
- ТУ** – Торгівля на Україні XIV – середина XVII століття: Волинь і Наддніпрянщина / упорядн. В. М. Кравченко, Н. М. Яковенко. Київ : Наукова думка, 1990. 408 с.
- Яковенко** – Яковенко Н. М. Пародії і жарти в актових книгах Житомира та Луцька першої половини XVII ст. Український археографічний щорічник. Вип. 2. Київ, 1993. С. 161–176.
- BES** – Bańkowski A. Etymologiczny słownik języka polskiego. Warszawa, 2000. Т. 1–2.
- Brükner** – Brükner A. Słownik etymologiczny języka polskiego. Kraków : Wiedza Powszechna, 1957. 806 s.
- ESB** – Boryś W. Słownik etymologiczny języka polskiego. Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2005. 863 s.

References

1. Bihusiak M. V., 2015–2016. Dynamika semantycznej struktury nazw pomieszekan ta yikh elementiv u hovirkakh Ivano-Frankivshchyny [The Dynamics of Semantic of the Names of the Dwellings in the Dialects of the Ivano-Frankivsk Region]. *Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Filolohiia* [Newsletter Precarpathian University –

- Philology*]. Ivano-Frankivsk: Vydavnytstvo Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka V. 44–45. S. 3–8 [in Ukrainian].
2. Hlukhovtseva K. D., 1997. Dynamika skladu nazv hospodarskykh prymishchen u skhidnoslobozhanskykh hovirkakh [Dynamics of Outbuildings, Names Structure in Eastern Slobozhanshchyna Dialects]. *Ukrainskyi dialektolohichnyi zbirnyk [Ukrainian Dialectological Collection]*. Kyiv. S. 177–194 [in Ukrainian].
 3. Hrytsenko, S., 2017. *Dynamika leksyky ukrainskoi movy XVI–XVII st. [Dynamics of the Vocabulary of the Ukrainian Language of the XVI–XVII centuries]*. Kyiv [in Ukrainian].
 4. Doroshenko L. I., 1999. *Arealohiia budivelnoi leksyky skhidnopoliskoho dialektu: Avtoref. dys. ... kand. filol. nauk [Areal Placing of Building Vocabulary in Eastern Polissia Dialects: Author's Abstract]*. Kyiv. 19 s. [in Ukrainian].
 5. *Istoriia ukrainskoi movy. Leksyka i frazeolohiia [History of the Ukrainian Language. Vocabulary and Phraseology]*, 1983. Kyiv. 743 s. [in Ukrainian].
 6. Kernytskyi I. M., 1970. Sposterezhennia nad nazvamy prymishchen v ukrainskykh pamiatkakh XVI – XVII st. [Observations on the names of places in the Ukrainian memorials of the XVI – XVII vv]. In: red. L. L. Humetska. *Pytannia istorii ukrainskoi movy [The Question of the History of the Ukrainian Language]*. Kyiv, s. 5–19 [in Ukrainian].
 7. Polishhuk L. B., 2019. Semasiolohiya budivelnoi leksyky skhidnopoliskoho dialektu [Semasiology of the construction vocabulary of the East Podillia dialect]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia [Scientific Journal of International Humanitarian University. Series: Philology]*. № 42. Т. 1. Odesa. S. 49–53 [in Ukrainian].
 8. Serdeha R. L., 2006. Nazvy hospodarskykh prymishchen u tsentralnoslobozhanskykh hovirkakh (sklad i semantychna struktura) [Names of premises in Central Sloboda dialects (composition and semantic structure)]. *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho u-tu im. V.N. Karazina. Serii: Filolohiia Bulletin of Kharkiv National University. V. N. Karazin. Series: Philology*. Kharkiv. № 47. S. 36–39 [in Ukrainian].
 9. Tyshchenko L. M., 2006. Pivdennoslobozhanski nazvy prymishchen dlia zberihannia zerna ta snopiv u prostoroviy ta chasoviy proektsiyi [South Slobozhanshchyna Names of Premises for Storage of Grain and Sheaves in Spatial and Temporal Projection]. *Linhvistyka: zb. nauk. prats. Luhansk [Linguistics: coll. Sciences Works]*. № 1. S. 157–164 [in Ukrainian].
 10. Toder D. D., 2012. Leksyka, poviazana z zhytloom ta prylehloiu do noho terytoriiieu, v ukrainskykh hovorakh Zakarpattia [Lexics Related to Housing and the Territory Adjacent to it, in the Ukrainian dialects of Transcarpathia]. *Suchasni problemy movoznavstva ta literaturoznavstva: zb. nauk. prats. Uzhhorod [Modern Problems of Linguistics and Literary Criticism: Collection of Sciences Works]*, № 18. S. 78– 88 [in Ukrainian].
 11. Khudash M. L., 1961. *Leksyka ukrainskykh dilovykh dokumentiv k. XVI – pochatku XVII st.: na materialakh Lvivskoho Stavropihiiskoho bratstva [Vocabulary of Ukrainian*

- Business Documents from the 16th to the Beginning of the 17-th Centuries: Based on the Materials of the Lviv Stavropygian Brotherhood*. Kyiv. 164 s. [in Ukrainian].
12. Tsaralunha I. B., 2010. Pomeshkannia ukrainsiv kintsia XVI – pochatku XVII stolittia (na materialy Zhytomyrskykh aktovykh knyh) [Ukrainian Accommodations at the End of XVI – at the Beginning of XVII Century (on the Basis of Zhytomyr Act Books)]. *Volyn – Zhytomyrshchyna : istoryko-filolohichniy zbirnyk z rehionalnykh problem*. [Volyn-Zhytomyr Region. Historical and Philological Journal on Regional Problems] № 22 (1). S. 186–199 [in Ukrainian].
 13. Chahan O. I., 2018. Nazvy pidsobnykh hospodarskykh prymishchen u boikivskykh hovirkakh [Names of Utility Premises in Boyki Dialects]. *Movoznavchyi visnyk [Linguistic Bulletin]*. Vyp. 24–25. S. 167–176 [in Ukrainian].

Sources

- AZhHU** – Akty Zhytomyrskoho hrodskeho uriadu: 1590 rik, 1635 rik [Acts of the Zhytomyr City Government: 1590, 1635]. (2004). V. M. Moisiienko (Comp.). Zhytomyr [in Ukrainian].
- AZhHU** – Aktova knyha Zhytomyrskoho hrodskeho uriadu 1611 r. [Act Book of the Zhytomyr City Government of 1611]. (2002). A. M. Matviienko & V. M. Moisiienko (Comps.). Zhytomyr [in Ukrainian].
- AZhMU** – Aktova knyha Zhytomyrskoho miskoho uriadu kintsia XVI st. (1582–1588 rr.) [Act Book of Zhytomyr City Government of the End of the 16th Century (1582–1588)]. (1965). M. K. Boichuk (Comp.). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- ArkhYuZR** – Arhiv Yugo-Zapadnoy Rossii, izdavaemyy vremennoy Komissiey dlya razbora drevnih aktov [Archive of Southwestern Russia, published by the Commission for the analysis of ancient acts]. (1859–1914). Kiev [in Ukrainian].
- VH** – Volynski hramoty XVI st. [Volyn charteri of the XVI century]. (1995). V. Zadorozhnyi & A. Matviienko (Comps.). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- DMVN** – Dilova mova Volyni i Naddnyprianshchyny XVII st. [Business language of Volyn and Dnieper region of the XVII century]. (1981). V. V. Nimchuk, V. M. Rusanivskiy et al. (Comps.). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- ESUM** – Melnychuk, O. S. (Ed.) (1982–2012). Etymolohichniy slovnyk ukrayinskoi movy [Etymological Dictionary of the Ukrainian Language]. (Vols. 1–6). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- KKPS** – Knyha Kyivskoho pidkomorskoho sudu (1584–1644) [Book of the Kyiv Submarine Court (1584–1644)]. (1991). H. V. Boriak, T. Yu. Hyrych et al. (Comps.). Kyiv [in Ukrainian].
- Lysenko** – Lysenko, P. S. (1974). Slovnyk poliskykh hovoriv [Dictionary of Polissya dialects]. Kyiv [in Ukrainian].
- LM** – Sokhan, P. S., Boriak, H. V., Krykun, M. H. et al. (Eds.). (2005). Lytovska Metryka. Knyha 561: Revizii ukrainskykh zamkiv 1545 roku [Lithuanian Metrics. Book 561: Revisions of Ukrainian Fortresses in 1545]. V. Kravchenko (Comp.). Kyiv [in Ukrainian].

- Nikonchuk** – Nikonchuk M. V., Nikonchuk O.M. (1990) Budivselna leksyka pravoberezhnoho Polissia v leksykosemantychnii systemi skhidnoslovianskykh mov [The constructional vocabulary of the right-hand side of Polissya in the lexical-semantic system of the East Slavic languages]. Zhytomyr. 369 s. [in Ukrainian].
- SZPH** – Arkushyn H. Slovník zakhidnopoliskykh hovirok [Dictionary of Western Polish idioms.]. U 2-kh tt. – Lutsk: Redaktsiino-vydavnychi viddil “Vezha” Volynskoho derzhavnoho universytetu im. Lesi Ukrainky, 2000.
- Sl.UM** – Slovník ukraínskoi movy XVI – I polovyny XVII st. [Dictionary of the Ukrainian Language of the XVI – I Half of the XVII century]. (1994–2013). issue 1–16. Lviv [in Ukrainian].
- SR** – Selianskyi rukh na Ukraini 1569–1647 rr. Zbirnyk dokumentiv i materialiv [Peasant movement in Ukraine in 1569–1647. Collection of documents and materials]. (1993). H. V. Boriak et al. (Comps.). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- SSUM** – Hrynchysyn, D. H., Humetska, L. L. & Kernytskyi, I. M. (Eds.). Slovník staroukraínskoi movy XIV–XV st. [Dictionary of Ukrainian Language of the XVIth – XVIIth centuris]. (Vols. 1–2). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- SUM** – Bilodid, I. K. (Ed.). (1970–1980). Slovník ukraínskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]. (Vols. I–XI). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Tymchenko** – Tymchenko, Ye. (2003). Materialy do slovníka pysemnoi ta knyzhnoi ukraínskoi movy XV–XVIII st. [Materials to the dictionary of the written and book Ukrainian language of the XV – XVIII centuries]. V. V. Nimchuk & G. I. Lysa (uporiadn.). Kyiv–New York [in Ukrainian].
- TU** – Torhivlia na Ukraini XIV – seredyna XVII st. Volyn i Naddnyprianshchyna [Trade in Ukraine XIV – the middle of the XVIII century. Volyn and Dnieper]. (1990). V. M. Kravchenko & N. M. Yakovenko (Comps.). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Yakovenko** – Yakovenko, N. M. Parodii i zharty v aktovykh knykh Zhytomyra ta Lutsk pershoi polovyny XVII st. [Parodies and jokes in the act books of Zhytomyr and Lutsk of the first half of the 17th century]. Ukraínskyi arkhheohrafichni shchorichnyk. Vyp. 2. Kyiv, 1993. S. 161–176.
- BES** – Bańkowski, A. (2000). Etymologiczny słownik języka polskiego [Etymological Dictionary of the Polish Language]. (Vols. 1–2). Warszawa [in Polish].
- Brükner** – Brükner, A. (1957). Słownik etymologiczny języka polskiego [Dictionary Etymological of the Polish Language]. Krakow: Wiedza Powchesna [in Polish].
- ESB** – Boryś, W. (2005). Słownik etymologiczny języka polskiego [Dictionary Etymological of the Polish Language]. Krakow: Wydawnictwo Literackie [in Polish].

Лексико-семантичні процеси в запозичених назвах приміщень та частин двору в північноукраїнському ареалі

Валентина Титаренко, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та методики її навчання Житомирський державний університет імені Івана Франка, Україна; ktytar@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4425-4670>

У статті на матеріалах пам'яток північноукраїнського наріччя XVI–XVII ст. проаналізовано лексико-семантичні особливості запозичених слів у назвах приміщень та частин двору. У зазначеній групі простежено семантичний розвиток слів у польському наріччі та в українській мові загалом. Виокремлені лексеми розподілено за групами: назви місця, де є будинок із господарськими приміщеннями; назви приміщень, у яких мешкають люди; назви господарських приміщень; назви частин двору. У всіх групах наявні запозичення, котрі проникали й у найдавніший період, і в XIV–XVII ст. Запозичувалися слова іншомовного походження з різних джерел: германського, польського, чеського, литовського, латинського.

В аналізованих текстах функціонували дублетні найменування з тотожною семантикою (питома назва – запозичена: *домъ* – *будинокъ* – *халупа* – *хебора* – *гريدня*; *ворота* – *брама* – *брана*; запозичена – запозичена: *клуня* – *стодола* – *шпихлір*; *спіжарня* – *хорлѣбѣ* – *шофа*), що сприяло розширенню парадигматичних рядів в українській мові. У процесі розвитку наявність питомого та запозиченого слова на одне позначуване призводило до диференціації між ними (*паркан* – *забор*, *брама* – *ворота*).

Більшість лексем аналізованої групи запозичені в XVI–XVII ст. За матеріалами ССУМу, із попередньої мовної епохи перейшли слова іншомовного походження: *кухня*, *фолварокъ*, *плацъ*, *склепъ*, *хата*. У лексиконі сучасної української мови залишилися: *брама*, *будинок*, *ганок*, *замок*, *кухня*, *палац*, *паркан*, *плац*, *римар*, *спіжарня*, *філварок*, *халупа*, *хата*, *шопа*, *шпихлір*. Окремі лексеми активно функціонують у сучасному північноукраїнському наріччі, мають широку амплітуду лексико-семантичних значень (*шопа*, *спіжарня*) або зазнали переінтеграції семантики впродовж розвитку (*склеп*, *паркан*); подекуди в діалектному мовленні відбулася семантична диференціація номенів, що мали дублетне значення (*ворота* – *брама*; *забор* – *паркан*). Низка слів вийшла з активного використання (*хорлѣбѣ*, *шофа*, *кзмахъ*). Слова *ганок*, *паркан*, *стодола*, *клуня* залишилися без значних семантичних змін; *будинок*, *кухня*, *хата* на українському ґрунті розширили семантику.

Ключові слова: пам'ятка, запозичення, тематична група, північноукраїнське наріччя, лексикосемантичний варіант, семема.

Lexical-semantic processes in the borrowed names of rooms and parts of the yard in the northern Ukrainian area

Valentyna Tytarenko, candidate of philological sciences, associate professor, associate professor of the department of Ukrainian language and methods of its teaching, Zhytomyr Ivan Franko State University, Ukraine; ktytar@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4425-4670>.

In the article on the materials of the monuments of the Northern Ukrainian period of the XVI–XVII centuries. the lexical-semantic features of borrowed words in the names of premises are analyzed. In this group, the semantic development of words in the Polish dialect and in the Ukrainian language in general is traced. The isolated lexemes are divided into groups: names of places where there is a house with commercial premises; names of

premises in which people live; names of business premises; names of parts of the yard. In all groups, there are borrowings that penetrated both in the most ancient period and in the XIV–XVII centuries. Words of foreign origin were borrowed from various sources: German, Polish, Czech, Lithuanian, Latin.

Doublet names with identical semantics functioned in the analyzed texts (proper name – borrowed: *домъ – будинокъ – халупа – хебора – гридня; ворота – брама – брана*; borrowed – borrowed: *клуня – стодола – шпихлір; спіжарня – хорлѣбѣ – шофа*), which contributed to the expansion of paradigmatic series in the Ukrainian language. In the process of development, the presence of a specific and a borrowed word for one signified led to differentiation between them (*паркан – забор, брама – ворота*).

Most lexemes of the analyzed group () were borrowed in the XVI–XVII centuries. According to the materials of the SSUM, words of foreign origin were transferred from the previous language era: *кухня, фолварокъ, плацъ, склепъ, хата*. In the lexicon of the modern Ukrainian language, the following words remained: *брама, будинок, ганок, замок, кухня, палац, паркан, плац, римар, спіжарня, фільварок, халупа, хата, шопа, шпихлір*. Individual lexemes actively function in the modern North Ukrainian dialect, have a wide range of lexical-semantic meanings (*шопа, спіжарня*) or have undergone semantic reintegration in the course of development (*склеп, паркан*); in some places in the dialect speech there was a semantic differentiation of nouns that had a doublet meaning (*ворота – брама; забор – паркан*). A number of words have fallen out of active use (*хорлѣбѣ, шофа, кзмахѣ*). The words *ганок, паркан, стодола, клуня* remained without significant semantic changes; *будинок, комора, кухня, хата* on Ukrainian soil expanded the semantics.

Keywords: *monument, borrowing, thematic group, northern dialect, lexical-semantic variant, sememe.*

Редколегія

Головний редактор:

Аніко Бергсасі,

доктор габілітований з галузі мовознавства, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Заступник головного редактора:

Єлизавета Барань,

доктор філософії з галузі мовознавства, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Відповідальні секретарі редколегії:

Вільмош Газдаг,

доктор філософії з галузі мовознавства, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Андрея Певсе,

кандидат педагогічних наук (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Технічні редактори:

Еніке Товт-Орос,

молодший науковий співробітник (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Рейка Матей,

молодший науковий співробітник (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Наталка Лібак,

доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Редакційна колегія:

Наталія Баняс, кандидат філологічних наук (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Адальберт Барань, кандидат філологічних наук, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Чілла Барта, кандидат філологічних наук (Науковий університет імені Етвеша Лоранда, м. Будапешт, Угорщина)

Сільвія Баті, доктор філософії з галузі мовознавства (Університет Паннонія, м. Веспрем, Угорщина та Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Аттіла Бене, доктор габілітований з галузі мовознавства, професор (Університет імені Бабеша-Бойяї, м. Клуж, Румунія)

Ана Борбель, кандидат філологічних наук (Інститут мовознавства Науково-дослідного центру ім. Етвеша Лоранда, Угорщина)

Ільдико Ванчо, доктор габілітований з галузі мовознавства, професор (Університет Костянтина Філософа в Нітрі, Словаччина)

Томаш Врabelь, кандидат філологічних наук, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Каталін Гнатик, доктор філософії з галузі педагогіки (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Ілона Густі, доктор філософії з галузі педагогіки (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Катерина Дудич, доктор філософії з галузі мовознавства (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Маргаріта Кейс, кандидат історичних наук (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Іштван Козмач, доктор габілітований з галузі мовознавства, доцент (Реформатський університет імені Каролі Гашпара, м. Будапешт, Угорщина)

Анна Коллат, доктор філософії з галузі мовознавства, доцент (Університет в Маріборі, Словенія)

- Міклош Контра**, доктор наук з галузі мовознавства, професор (Реформатський університет імені Каролі Гашпара, м. Будапешт, Угорщина)
- Олександр Кордонец**, кандидат філологічних наук, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Золтан Кормочі**, доктор філософії з галузі мовознавства (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Іштван Ладані**, доктор філософії з галузі літературознавства (Університет Паннонія, м. Веспрем, Угорщина)
- Маріанна Левріні**, доктор педагогічних наук, доцент (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Ілона Лехнер**, доктор філософії з галузі мовознавства (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Ана Лехоцькі-Самаржжич**, доктор філософії з галузі мовознавства, професор (Університет Осіек, Хорватія)
- Катерина Маргітч**, кандидат педагогічних наук (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Аніта Марку**, доктор філософії з галузі мовознавства (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна та Католицький університет імені імені Кароля Естергазі, м. Егер, Угорщина)
- Юдіт Наврачіч**, доктор наук з галузі філології, професор (Університет Паннонія, м. Веспрем, Угорщина)
- Василь Сіладі**, доктор філософії з галузі педагогіки (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Сільвія Сотак**, доктор філософії з галузі мовознавства (Науково-дослідний інститут з галузі мовознавства імені Імре Шаму, м. Відень, Австрія)
- Еріка Марія Тодор**, доктор філософії з галузі мовознавства, професор (Науковий університет імені Сапієнція, м. Клуж, Румунія)
- Вікторія Ференц**, доктор філософії з галузі мовознавства (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)
- Катерина Фодор**, доктор філософії з галузі педагогіки (Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Степан Черничко, доктор гуманітарних наук з галузі філології, професор
(Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Тетяна Чонка, кандидат філологічних наук (Закарпатський угорський
інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Василь Чордаш, доктор філософії з галузі літературознавства
(Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II, Україна)

Editorial Team

Editor-in-Chief:

Anikó Beregszászi,

PhD in Linguistics, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Deputy Editor-in-Chief:

Erzsébet Bárány,

PhD in Linguistics, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Executive secretaries of the editorial board:

Vilmos Gazdag,

PhD in Linguistics, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Andrea Pósz,

Candidate of Pedagogical Sciences (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Technical editors:

Enikő Tóth-Orosz,

Junior Researcher (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Réka Máté,

Junior Researcher (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Natália Libák,

Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Editorial Board:

Natália Bánzász, PhD in Philology (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Béla Bárány, PhD in Philology, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Csilla Bartha, PhD in Philology (Eötvös Loránd University, Budapest, Hungary)

Szilvia Bányi, PhD in Linguistics (University of Pannonia, Veszprém, Hungary and Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Attila Benő, Habilitation Doctor in Linguistics, Professor (Babeş-Bolyai University, Cluj, Romania)

Anna Borbély, PhD in Philology (Hungarian Research Centre for Linguistics, Hungary)

István Cserniczkó, Doctor of Humanities in Philology, Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Tetyána Csonka, PhD in Philology (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

László Csordás, Doctor of Philosophy in Literary Studies (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Katalin Dudics, Doctor of Philosophy in Linguistics (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Viktória Ferenc, Doctor of Philosophy in Linguistics (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Katalin Fodor, Doctor of Philosophy in Pedagogy (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Katalin Hnatik, Doctor of Philosophy in Pedagogy (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Ilona Huszti, Doctor of Philosophy in Pedagogy (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Zoltán Karmacsi, Doctor of Philosophy in Linguistics (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

- Margit Kész**, PhD in History (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)
- Anna Kolláth**, PhD in Linguistics, Associate Professor (University of Maribor, Maribor, Slovenia)
- Miklós Kontra**, Doctor of Sciences in Linguistics, Professor (Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary, Budapest, Hungary)
- Olekszandr Kordonec**, PhD in Philology, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)
- István Kozmács**, Habilitated Doctor in Linguistics, Associate Professor (Constantine the Philosopher University in Nitra, Slovakia)
- István Ladányi**, PhD in Literary Studies (University of Pannonia, Veszprém, Hungary)
- Ilona Lechner**, Doctor of Philosophy in Linguistics (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)
- Anna Lehocki-Samardžić**, Doctor of Philosophy in Linguistics, Professor (Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Croatia)
- Marianna Lőrinc**, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)
- Katalin Margitics**, Candidate of Pedagogical Sciences (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)
- Anita Márku**, Doctor of Philosophy in Linguistics (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine and Eszterházy Károly Catholic University, Eger, Hungary)
- Judit Navracsics**, Doctor of Philology, Professor (University of Pannonia, Veszprém, Hungary)
- László Szilágyi**, Doctor of Philosophy in Pedagogy (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)
- Szilvia Szoták**, Doctor of Philosophy in Linguistics (Imre Samu Research Institute for Linguistics, Vienna, Austria)
- Erika Mária Tódor**, Doctor of Philosophy in Linguistics, Professor (Sapientia Hungarian University of Transylvania, Cluj, Romania)

Ildikó Vančo, Habilitated Doctor in Linguistics, Professor (Constantine the Philosopher University in Nitra, Slovakia)

Tamás Vrabely, PhD in Philology, Associate Professor (Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian College of Higher Education, Ukraine)

Szerkesztőbizottság

Főszerkesztő:

Beregszászi Anikó,

habilitált nyelvészdoktor, docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Főszerkesztő-helyettes:

Bárány Erzsébet,

PhD nyelvész, docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Felelős szerkesztők:

Gazdag Vilmos,

PhD nyelvész, docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Pósze Andrea,

a pedagógiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Technikai szerkesztők:

Tóth-Orosz Enikő,

tudományos munkatárs (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Máté Réka,

tudományos munkatárs (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Libák Natália,

főiskolai docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Szerkesztőbizottság:

Bányász Natália, a filológiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Bárány Béla, a filológiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Bartha Csilla, a filológiai tudományok kandidátusa (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország)

Bátyi Szilvia, PhD nyelvész (Pannon Egyetem, Veszprém, Magyarország, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Benő Attila, habilitált nyelvészdoktor, professzor (Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia)

Borbély Anna, a filológiai tudományok kandidátusa (Eötvös Loránd Tudományegyetem Nyelvtudományi Kutatóközpontja, Budapest, Magyarország)

Cserniczkó István, a bölcsészettudományok doktora, professzor (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Csonka Tetyána, a filológiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Csordás László, PhD irodalmár, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Dudics Katalin, PhD nyelvész, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Ferenc Viktória, PhD nyelvész, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Fodor Katalin, PhD pedagógus, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Hnatik Katalin, PhD pedagógus, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Huszti Ilona, PhD pedagógus, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Karmacs Zoltán, PhD nyelvész, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Kész Margit, a történelemtudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Kolláth Anna, PhD nyelvész, docens (Maribori Egyetem, Maribor, Szlovénia)

Kontra Miklós, a nyelvtudományok doktora, professzor (Károly Gáspár Református Egyetem, Budapest, Magyarország)

Kordonec Oleksandr, a filológiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Kozmács István, habilitált nyelvészdoktor, docens (Nyitrai Konstantin Filozofus Egyetem, Nyitra, Szlovákia)

Ladányi István, PhD irodalmár (Pannon Egyetem, Veszprém, Magyarország)

Lechner Ilona, PhD nyelvész, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Lehocki-Samardžić Anna, PhD nyelvész, professzor (Ijosp Juraj Strossmayer Egyetem, Eszék, Horvátország)

Lőrinc Marianna, a pedagógiai tudományok doktora, docens (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Margitics Katalin, a pedagógiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Márku Anita, PhD nyelvész, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger, Magyarország)

Navracsics Judit, a filológiai tudományok doktora, professzor (Pannon Egyetem, Veszprém, Magyarország)

Szilágyi László, PhD pedagógus, (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

Szoták Szilvia, PhD nyelvész, (Imre Samu Nyelvi Intézet, Bécs, Ausztria)

Tódor Erika Mária, PhD nyelvész, professzor (Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Kolozsvár, Románia)

Vančo Ildikó, habilitált nyelvészdoktor, professzor (Nyitrai Konstantin Filozofus Egyetem, Nyitra, Szlovákia)

Vrábely Tamás, a filológiai tudományok kandidátusa (II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Ukrajna)

УДК 001.891:81'(05)

DOI журнал: 10.58423/2786-6726

DOI випуск: 10.58423/2786-6726/2022-2

Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica: наук. журн. Вип. 1, №2 (2022) / редкол.:
А. Берегсасі, С. Барань, В. Газдаг та ін.: Закарпат. угор. ін-т ім. Ф. Ракоці ІІ. - Берегове :
ЗУІ, 2022. - 304 с. - Текст укр., англ., угор.

ISSN 2786-6726 (online)

ISSN 2786-6718 (print)

«Acta Academiae Beregsasiensis, Philologica» – це науковий журнал, заснований у 2021 році ЗВО «Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ». Мета видання – висвітлювати та популяризувати сучасні наукові студії в царині української, угорської та іноземної філології, пропагувати наукові досягнення країни в галузі мовознавства та літературознавства.

Журнал індексується:

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

MTMT (<https://www.mtmt.hu/>)

CrossRef

Google Scholar

Відповідальність за зміст і достовірність публікації покладається на авторів. Точки зору авторів публікації можуть не співпадати з точкою зору редколегії.

Відповідальний за випуск:

Аніко Берегсасі

Бібліотечно-інформаційний центр «Опацої Черє Янош» при ЗУІ ім. Ф.Ракоці ІІ.

Свідоцтво про державну реєстрацію:

КВ № 25090-15030Р від 08.11.2021 р.

Контактні дані редакції

90202, Закарпатська обл., м. Берегове, вул. І. Франка, буд. 14, корпус 2

Офіційний сайт журналу

<https://aab-philologica.kmf.uz.ua/>

Гарнітура *Sitka Display*. Папір офсетний.

Формат видання 70x100/16.

Умовн. друк. арк. 19,12.

Видавництво Закарпатський угорський інститут ім . Ференца Ракоці ІІ

90200, м.Берегове, пл. Кошута, буд.6.

Електронна пошта: aab-philologica@kmf.org.ua